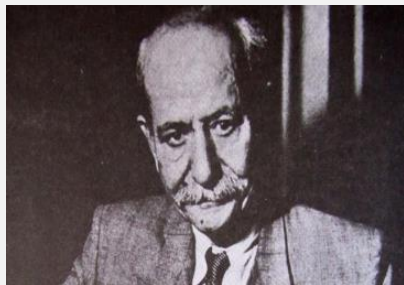

مرد تکرارناپذیر تاریخ ادبیات

آیا اندیشمندی را در تاریخ معاصر ایران سراغ دارید که این چنین روی ادبیات معاصر ایران تأثیر گذاشته باشد؟

آیا اندیشمندی را در تاریخ معاصر ایران سراغ دارید که این چنین روی ادبیات معاصر ایران تأثیر گذاشته باشد؟

به گزارش ایسنا، روزنامه ایران نوشت: مرحوم «علی اکبر دهخدا» شاعر، نویسنده و روزنامه نگار، زبان شناس و پژوهشگر نامی ایران در روز شنبه ۷ اسفند ماه ۱۳۳۴ هجری شمسی وفات یافت. می توان گفت با مرگ او آسمان ادب و معرفت ایران بزرگمردی را از دست داد. علامه بزرگی که بسیاری از نخبگان ایران زمین در دوران معاصر نظیر «دکتر محمد معین»، «استاد احمد آرام»، «استاد سید محمد دبیرسیاقی»، «استاد محمد ابراهیم باستانی پاریزی» و ده ها نام آور دیگر در عرصه فرهنگ و ادب ایران همه به شاگردی آن بزرگوار افتخار می کردند. من از نسل دیروز و امروز می پرسم که آیا اندیشمندی را در تاریخ معاصر ایران سراغ دارید که این چنین روی ادبیات معاصر ایران تأثیر گذاشته باشد؟ دهخدا آثار ادبی و سیاسی بسیاری داشت اما می توان گفت که کار سترگ و بی مانند او پدید آوردن لغت نامه بود که وی به مدت نزدیک به چهل سال روی آن زحمت کشید. در طول این سال ها زنان و مردان بزرگی هم او را یاری کردند. یادگاری بزرگ از انسانی بزرگ که هر کس در این اثر جاودانه پژوهش کرده، با قاطعیت اقرار می کند که این کاری است عظیم، ماندگار و گرانبسنگ. چاپ لغت نامه سال ۱۳۱۹ آغاز شد. پس از آن راه اندازی مؤسسه دهخدا و مرگ او ادامه کار چاپ در مجلس و سال ۱۳۳۶ به دانشگاه تهران سپرده شد. و استادان برجسته ای چون دکتر «محمد معین»، دکتر «سید جعفر شهیدی»، دکتر «محمد دبیرسیاقی» و بسیاری از استادان ادبیات و علوم انسانی در چاپ آن کوشش بسیار نمودند. تا سرانجام در ۱۳۵۸ چاپ تمام جلد های آن پایان پذیر شد.

میرزا علی اکبر در سال ۱۲۵۷ در تهران متولد شد، ۱۰ ساله بود که پدرش وفات یافت. وی زبان فارسی، عربی و علوم ادبی و دینی را نزد آموزگاران آموخت و در جوانی از محضر بزرگانی چون «شیخ هادی نجم آبادی» استفاده نمود و چون مدرسه علوم سیاسی در تهران گشایش یافت مدتی در آن مدرسه به تحصیل پرداخت. در سال ۱۲۸۱ به اروپا رفت و پس از دو و نیم سال به ایران بازگشت و در انقلاب مشروطه ایران شرکت کرد. زمانی که مشروطه ریشه گرفت، به نویسندگان «روزنامه صوراسرافیل» پیوست. وی مقالات خود را در ستون «چرند و پرند» به امضای «دخو» به چاپ می رساند. مقالات طنزآمیز او در بیداری اندیشه ها بسیار مؤثر بود.

پس از کودتای «محمدعلی شاه» در ۱۲۸۷ و به توپ بستن مجلس با جمعی از آزادیخواهان به اروپا تبعید شد. سال ۱۲۸۸ در شهر استانبول روزنامه ای به نام «سروش» به زبان فارسی انتشار داد. پس از پیروزی مشروطه خواهی دهخدا از تهران و کرمان به نمایندگی دوره دوم مجلس شورای ملی انتخاب و در کنار آن به حزب اعتدالیون پیوست. زمان جنگ جهانی اول را در کرمانشاه و سپس چهارمحال و بختیاری گذراند و پس از جنگ به تهران بازگشت، از کارهای سیاسی کناره گرفت و از آن زمان تا پایان حیات به تحقیق و پژوهش و تحریر پرداخت.

دهخدا به دکتر «محمد مصدق» علاقه بسیار داشت، آغاز دوستی و ارتباط آن دو به درستی معلوم نیست. ولی مجاهدت های دهخدا برای استقرار مشروطیت و نگارش مقالات طنز سیاسی و بیدار کننده او در روزنامه صوراسرافیل و فعالیت های فرهنگی و سیاسی او در اروپا از او شخصیتی مبارز و آزادیخواه ساخته و همین موجب دوستی عمیق آن دو گشته بود. بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ مأموران پلیس دولت کودتا، به خانه او حمله کردند و در سال ۱۳۳۳ با فرمان حکومت کودتا، حقوق او را که بسیار مختصر هم بود قطع کردند. سرانجام پس از ۷۷ سال، عمر پر بار و برکت او به پایان رسید. وی در هفتم اسفند ۱۳۳۴ روی در نقاب خاک کشید و در گورستان ابن بابویه به ابدیت پیوست.